Outi Tomperi
Erityisasiantuntija
Opetushallitus
20.5.2026 OPH-4156-2026

Asiantuntija kuultavaksi ja kirjallista asiantuntijalausunto/Hallituksen esitys eduskunnalle työnhakijan avointen korkeakouluopintojen aikaista työttömyysturvaoikeutta koskevaksi lainsäädännöksi

Opetushallitus katsoo ehdotetun lakimuutoksen pääasiassa suoraviivaistavan työnhakijoiden mahdollisuuksia suorittaa avoimia korkeakouluopintoja.

Kotoutujien osalta olisi kuitenkin kannatettavaa säilyttää alle 25-vuotiailla jatkossakin harkinnanvaraisuus suorittaa avoimia korkeakouluopintoja omaehtoisina opintoina kotoutumisen osana opintojen tukiessa suomen tai ruotsin kielen oppimista ja helpottaessa täten polkuja tulevaisuudessa korkeakouluopintoihin ja työelämään.

Opetushallitus katsoo, että olisi tärkeää säilyttää kaikki sellaiset opiskelumahdollisuudet, jotka tukevat kielitaidon kehittymistä ja osaamistason nostoa, mikä edistää henkilön asemaa sekä koulutuspoluilla että työllistymisessä.

Hallinnon yksinkertaistaminen ja yhdenvertaisuusperiaate ovat tavoitteina kannatettavia. Kotoutujaryhmän osalta tulisi kuitenkin huomioida, että siirtymät koulutukseen ja työelämään saattavat olla pitkiä ja osaamistarpeet liittyvät myös kielitaitoon. Taustojen ollessa moninaiset tulisi harkinnanvaraisuus säilyttää tällä kohderyhmällä, sillä se lisäisi mahdollisuuksia joustaviin ja yksilöllisiin ratkaisuihin, joiden vaikutukset voivat olla merkittäviä sekä tehokkaita yksilötasolla. Hallituksen esityksessä on lisäksi todettu, että lukumääräisesti tällaisia henkilöitä arvioidaan olevan vähän, joten hallinnollisesti harkinnanvaraisuuden säilyttäminen tällä kohderyhmällä ei näyttäytyisi raskaana menettelynä.

Opetushallitus toteaa, että korkeakoulutuksen saavutettavuus ja koulutustason nostaminen ovat keskeisiä laajempia tavoitteita, joita avointen korkeakouluopintojen suorittamismahdollisuuden säilyttäminen omaehtoisina opintoina kotoutumisen osana alle 25-vuotiailla myös osaltaan tukisi. On

tärkeää pyrkiä edistämään alle 25-vuotiaidenkin kotoutujien kieliopintoja, opintomahdollisuuksia, siirtymiä korkeakouluopintoihin sekä työllistymistä suomalaisille työmarkkinoille ja näin ollen näitä mahdollisuuksia ei tulisi lainsäädännöllisesti heikentää.

Vapaan sivistystyön näkökulma

Opetushallitus esittää lisäksi, että työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä yliopistossa, ammattikorkeakoulussa tai vapaan sivistystyön oppilaitoksessa, edellyttäen että kyseessä ei ole kokopäiväopiskeluksi katsottavat opinnot. Mahdollisuus tähän tulisi olla kaikissa vapaan sivistystyön oppilaitoksissa, ei vain kansalaisopistoissa ja kesäyliopistoissa, mikä on esityksen muotoilu.